

Državni izpitni center

M 2 5 2 1 0 3 1 4

JESENSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA
Izpitna pola 2

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Petek, 22. avgust 2025

SPLOŠNA MATURA

Moderirana različica

IZPITNA POLA 2

Razčlemba izhodiščnega besedila

Splošna navodila

Polovičnih točk ni.

Kandidat dobi točko za jezik samo, če so vsi odgovori v nalogi **vsebinsko in jezikovno** pravilni. Vsebinsko napačen in jezikovno napačen je 0 točk. Če točkovanje v posamezni nalogi ni posebej razčlenjeno (1 + 1 ...), velja pravilo »vse ali nič«. Neupoštevanje navodil (npr. obkrožitev večjega števila odgovorov od predpisanega) se točkuje z 0 točkami.

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
1.	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ tvorka/tvorec/sporočevalka/sporočevalec (besedila) ♦ mesto/kraj/prostor objave ♦ čas objave ♦ naslovnik(i)/prejemnik(i) (besedila) 	<p><i>Neustrezne rešitve:</i> avtor/avtorica mesto/kraj/prostor nastanka čas nastanka/datum objave</p>	2 točki za 4 pravilne rešitve, 1 točka za 3 pravilne rešitve.

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
2.	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ enogovorno ♦ publicistično ♦ prikazovalno ♦ pretežno objektivno 		2 točki za 4 pravilne rešitve, 1 točka za 3 pravilne rešitve.

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
3.	3	<p><i>Po smislu, npr.:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Severna slovenska meja je postala predmet kompenzacije, saj je želel ameriški predsednik Woodrow Wilson zaradi izgubljenih ozemelj Koroško dodeliti Avstriji/ameriški predsednik Woodrow Wilson je namreč želel Koroško dodeliti Avstriji kot nadomestilo za izgubljena ozemlja (Južna Tirolska in Sudeti). 		2 točki za pojasnilo + 1 točka za jezikovno pravilnost večstavčne povedi.

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
4.	2	<p><i>Po smislu, npr. trije od:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ deželna zavest je prevladala nad narodnostnimi in jezikovnimi interesi/ ♦ koroški Slovenci niso želeli, da se dežela Koroška, njihova domovina, /Celovška kotlina razdeli med dve državi/ ♦ koroški Slovenci so bili gospodarsko vezani na koroška mesta (Beljak, Celovec) in ne na območje južno od Karavank/ ♦ koroški Slovenci niso želeli večletne vojaške obveznosti opravljati stotine kilometrov daleč/ ♦ močna avstrijska propaganda/ ♦ nekateri so si želeli živeti kot nekoč v cesarski Avstriji ... 		<p>1 točka za 2 vsebinsko ustrezna razloga, 2 točki za 3 vsebinsko ustrezne razloge.</p>

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
5.	4	<p><i>Po smislu, npr.:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ začetek/izvor/nastanek/rojstvo slovenstva/kot deželo, v kateri se je slovenstvo začelo/je slovenstvo prvič izpričano/kot deželo, v kateri je nastala država Karantanija, prva slovanska politična tvorba na slovenskih tleh ♦ olepšan/idealiziran pogled na svet/lepše gledanje/videnje/ razumevanje/pojmovanje česa, kot je v resnici 		2 + 2

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
6.	4	<ul style="list-style-type: none"> ♦ nemščine ♦ latinščine ♦ sklep ljudstva ♦ plebisciten/plebiscitaren 		1 + 1 + 1 + 1 za pravopisno pravilne rešitve

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve			Dodatna navodila
7.1.	4	Ozki e ♦ zahteve ♦ slovenske ♦ desetletja	Široki ε ♦ želje ♦ pridobljena	Široki o ♦ dolga	Polglasnik ♦ kršena ♦ prezrti	1 točka za 2 pravilni rešitvi. Vsaka napačna rešitev izniči eno pravilno, do 0 točk.
7.2.	1	♦ dvojezičnosti				
7.3.	1	♦ vrinjeni -i-/vrivanje -i-				
Skupaj	6					

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve			Dodatna navodila
8.	4	♦ [gd] ♦ [tk] ♦ [eɤ] ♦ [ajuc]	♦ [ɛc] ♦ [ɯ]/[u] ♦ [ija] ♦ [n']			1 točka za 2 pravilni rešitvi.
			[n]			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve			Dodatna navodila
9.	6	♦ -ski/-ški ♦ -o- ♦ pre- ♦ /	♦ izpeljanka ♦ zloženka ♦ sestavljenka ♦ sklop			1 točka za 2 pravilno določeni besedotvorni obrazili, 1 + 1 + 1 + 1 za pravilno zapisano vrsto tvorjenke.

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve			Dodatna navodila
10.1.	1	♦ dejanje				
10.2.	2	Po smislu, npr.: ♦ Na koroškem plebiscitu leta 1920 so volivci/volilci izglasovali priključitev Koroške Avstriji./Volivec/volilec mora na volišču pokazati osebni dokument.				1 točka za pravilno tvorbo + 1 točka za jezikovno pravilnost povedi.
Skupaj	3					

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve		Dodatna navodila
11.1.	3	Lastnosti pridevnik ♦ skromno ♦ stare ♦ lahko	Vrstni pridevnik ♦ evropskih ♦ ozemeljske	Prislov ♦ končno ♦ najlažje	1 točka za 2 pravilna vpisa. Vsak nepravilni vpis izniči enega pravičnega, do 0 točk.
11.2.	1				
Skupaj	4				

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve		Dodatna navodila
12.1.	1	♦ so poudarjali ♦ so trkali			
12.2.	2	♦ nedovršna/nedovršnika ♦ trajajoče dejanje			1 + 1
12.3.	2	♦ so poudarili ♦ so potrkali			1 + 1
Skupaj	5				

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve		Dodatna navodila
13.1.	2	♦ NI ♦ k, g, h			1 + 1
13.2.	2	♦ Pojdimo vsi glasovati!/.			1 točka za pravilno tvorbo namenilnika + 1 točka za jezikovno pravičnost povedi.
Skupaj	4				

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
14.1.	5	<p>♦ ♦ V času pariške mirovne konference so <u>državno mejo</u> z // ..... // <i>ravninom odmerjali na treh straneh slovenskega</i> // ..... // <i>narodnega ozemlja.</i> // ..... //</p>		1 točka za vsak v celoti pravilno podčrtan stavčni člen.
14.2.	3	<p>♦ (prislovno določilo) časa ♦ (prislovno določilo) načina ♦ (prislovno določilo) kraja</p>		1 + 1 + 1
Skupaj	8			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
15.1.	3	<p>♦ S / S / + S S</p>		1 točka za samo pravilno določeno število stavkov.
15.2.	3	<p>♦ predmetni (odvisnik) ♦ vzročni/prislovnodoločilni (odvisnik) ♦ ločno (priredje)</p>		1 + 1 + 1
Skupaj	6			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
16.	4	<p>♦ pojasnjevalno ♦ protivnem ♦ pa ♦ razlaganje</p>		1 + 1 + 1 + 1 za jezikovno pravilne rešitve

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
17.	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ po njem ♦ <i>Po smislu, npr.:</i> ♦ slovenskega prostora/s Slovenci poseljenega območja/ slovenske zemlje/... 		1 točka za vsako jezikovno pravilno rešitev/naveznik.
Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/ neustrezne rešitve	Dodatna navodila
18.	5	<p>♦ Koroška (nemško <i>Kärnten</i>, slovensko <i>avstrijska Koroška</i>, staroslovensko <i>Korotan</i>) je [Avstrijska zvezna dežela na jugu Avstrije. Njeno glavno mesto je Celovec] gospodarsko pomemben pa je tudi malo manjši Bejak. Poleg [rijju] je dežela administrativno razdeljena na 8 okraj[ev], okrajna središča pa so poleg Celovca in Bejaka še Voišperk, Špital ob Dravi, Šentvid ob [Glini], Velikovec, Trg in Šmohor. Dežela Koroška se je v visokem [srednjem] veku izoblikovala kot pravna in zgodovinska naslednica nekdanje slovenske kneževine Karantanije, zaradi česa[ ] so ji tudi v obdobju vladavine [Habsburžanov] pripadale nekatere posebne pravice, povezane z njenim slovenskim značajem. Po koroškem [plebiscitu] leta 1920[ ] je največji del dežele pripadel Avstriji.</p>		Dva pravilna popravka 1 točka. (Vsak napačen popravek izniči pravičnega, do 0 točk).

Naloga
Primer besedila**19.****Po smislu, npr.:**

Zgodovinski krožek
Gimnazije Ljutomer

VABILO

na
pogovor o koroškem plebiscitu
v torek, 10. oktobra 2025, ob 17. uri v šolski knjižnici

Gost bo zgodovinar prof. dr. Peter Vodopivec, izredni član SAZU. Pogovor z njim bo vodil/vodila Peter/Petra Novak.

Tema pogovora bo koroški plebiscit, ki je potekal 10. oktobra 1920 in po katerem je Koroška pripadla Avstriji. Pogovarjali se bomo o tem, zakaj je do plebiscita sploh prišlo, kje točno je potekal, kako je bilo s predplebiscitno propagando na eni in na drugi strani, zakaj je večina koroških Slovencev glasovala za Avstrijo ter tudi o posledicah izida plebiscita za obstoj slovenskega jezika na avstrijskem Koroškem.

Poznavanje slovenske zgodovine je zelo pomembno, saj je del védenja o našem jeziku, narodu in državi. Če poznamo preteklost, boljje razumemo sedanost in lahko ustvarjamo lepšo prihodnost.

Vijudno vabljeni!

Po smislu, npr.:

Zgodovinski krožek Gimnazije Ljutomer vabi na pogovor o koroškem plebiscitu, ki bo v torek, 10. oktobra 2025, ob 17. uri v šolski knjižnici.

Gost bo zgodovinar prof. dr. Peter Vodopivec, izredni član SAZU. Pogovor z njim bo vodil/vodila Peter/Petra Novak.

Tema pogovora bo koroški plebiscit, ki je potekal 10. oktobra 1920 in po katerem je Koroška pripadla Avstriji. Pogovarjali se bomo o tem, zakaj je do plebiscita sploh prišlo, kje točno je potekal, kako je bilo s predplebiscitno propagando na eni in na drugi strani, zakaj je večina koroških Slovencev glasovala za Avstrijo ter tudi o posledicah izida plebiscita za obstoj slovenskega jezika na avstrijskem Koroškem.

Poznavanje slovenske zgodovine je zelo pomembno, saj je del védenja o našem jeziku, narodu in državi. Če poznamo preteklost, boljje razumemo sedanost in lahko ustvarjamo lepšo prihodnost.

Vijudno vabljeni!

Naloga	Točke	Merila	Dodatna navodila
19.			
Zgradba	1	♦ navedba sporočevalca	
	1	♦ izrek vabila oz. poimenovanje besedilne vrste	
	1	♦ členjenost besedila	Likovna oblikovanost besedila/smiselna razporeditev na odstavke.
Skupaj	3		
Vsebina	1	♦ kraj in čas pogovora	
	3	♦ tema pogovora in dve podtemi	Za temo 1 točka. Za vsako podtemo 1 točka.
	do 2	♦ utemeljitev pomena poznavanja slovenske zgodovine	
Skupaj	6		
Slogovna ustreznost	do 3	♦ npr. jedrnatost (ločitev bistvenega od nebitvenega) in natančnost, ustreznost (zborni jezik, slogovno nezaznamovano besedišče), koherenca (jasno izražanje logičnih razmerij, ustreznost pomena povezanost povedi), kohezija (uporaba ustreznih besed za izražanje ponovljenega podatka ...), ustreznost glagolskega časa	Če besedilo ne obsega 45 besed, slogovno ustreznost točkujemo z 1 točko. Za vsako vrsto <u>napak</u> odštejemo 1 točko, do 0 točk. Za vsako sestavino uradnega besedila odštejemo 1 točko, do 0 točk.
	Skupaj	3	
Lezikovna pravilnost	do 4		Če besedilo ne dosega 45 besed, jezikovno pravilnost točkujemo z do 2 točkama. Za <u>dve napaki</u> odštejemo 1 točko, do 0 točk.
Skupaj	4		
Skupaj	16		

Dodatna naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljive/delno pravilne/neustrezne rešitve	Dodatna navodila
	5	<p>Po smislu, npr.:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Menim, da bi bilo treba pravice slovenske manjšine na avstrijskem Koroškem spoštovati, saj ... <p>Položaj slovensčine v Avstriji je/ni primerljiv s položajem slovensčine v Republiki Sloveniji, saj ...</p> <p>V skladu s členom 7 Avstrijske državne pogodbe sta <u>uradna jezika</u> v krajih na <u>avstrijskem Koroškem in Štajerskem</u>, v katerih živi <u>slovenska manjšina</u>, <u>nemščina</u> in <u>slovensčina</u>. Na tem <u>dvojezičnem</u> območju bi napisali na <u>krajevni</u> tablah morali biti v obeh jezikih. Na prvi fotografiji je <u>krajevno ime</u> napisano tako v <u>nemščini</u> kot <u>slovensčini</u> (Radsberg/Radiše), torej v skladu s členom 7 Avstrijske državne pogodbe. Na drugi tabli pa je <u>krajevno ime</u> napisano samo v <u>nemškem jeziku</u> (samo Diex, ne pa tudi Djekše), kar je v nasprotju z <u>avstrijsko zakonodajo</u>. Republika Avstrija torej <u>jezikovnih pravic</u> slovenske manjšine na svojem ozemlju ne izpolnjuje v celoti.</p>		<p>Utemeljitev mnenja o položaju slovensčine, ki upošteva tako fotografiji kot odstavka iz člena 7 Avstrijske državne pogodbe, v primerjavi s položajem slovensčine v Republiki Sloveniji: do 2 točki.</p> <p>Strokovno ustrezna raba vsaj dveh <u>jezikoslovnih pojmov</u> (npr. člen 7 Avstrijske državne pogodbe, slovenska manjšina, avstrijska Koroška in Štajerska, uradni jezik, jezik okolja/drugi jezik, dvojezičen, krajevno ime, javni napis, jezikovne pravice, materni jezik): 1 točka.</p> <p>Slogovna ustreznost: 1 točka, če kandidat pri utemeljitvi in rabi jezikoslovnih pojmov skupaj doseže vsaj 2 točki.</p> <p>Jezikovna pravilnost: 1 točka, če kandidat pri utemeljitvi in rabi jezikoslovnih pojmov skupaj doseže vsaj 2 točki.</p>

Skupno število točk izpitne pole 2: 90